

KÖZMŰVELŐDÉS.

Az erdélyi romai kath. irodalmi társulat heti közlönye.

Megjelenik minden szombaton. — A társulat minden rendű tagjai a lapot a díjajkért kapják. — Nemtagok részére előfizetési díj: egészév e 4 frt, félévre 2 frt, negyedévre 1 frt. — Így a Lap szellemi részét illető cikkek, mint az előfizetési pénzek a „Közművelődés” szerkesztőségének Gyulafehérvárra a várba küldendők.

A kepe a Székelyföldön.

III.

Miután a kepe, a mint láttuk, sem nem dézma, sem nem földteher, és így annak országos megváltására vagy kárpótlására nézve mind az alapok, mind az analogia hiányzik; miután azt is láttuk, hogy miben és mi módon fizettetik a kepe: immár az a kérdés merül fel, tanácsos-e a kepe arányosb kivetése, a melyért a nagykászoni egyházközség folvamodott, és a mely iránt a státusgyűlésileg kiküldött bizottságok közül a csiki érdemleges indítványt is tett, vagy pedig tanácsos-e annak olytén átváltoztatása, hogy a természetény-kepe készpénz fizetéssel, vagy más átengedett jövedelemmel helyettesíttessék, a mint ezt Gecző János javasolta?

Igénytelen véleményem szerint e kérdés megoldásában is az lesz a leghelyesb eljárás, ha az erre vonatkozó anteaktákat rövid vizsgálat alá veszem.

És itt előre meg kell jegyezmem, hogy a kepefizetés elvben soha sem lön megtámadva, az ellene felhozott panaszok mindig csak a praestatio módozataira vonatkoztak és különbözők voltak.

Eltéktintve a kepe körül a legrégebb időkben főmerült nehézségektől, melyek többnyire némely hanyag vagy egyes fizetni nem akaró kepefizetők miatt keletkeztek, de mint helyi rendetlenségek az illető egyházközségek s felsőbb autonomikus hatóságok határozatai által mindig meg lettek szüntetve, az első, a kepefizetés módozatát illető nagyobb mozgalom Háromszéken a székely katonai határőrség 1764-ben történt felállításá után indult meg. A háromszéki katolikusok ugyanis sérelemnek vették azt, hogy lelkészeiknek és kántortanítóiknak a szokott természeténykepen és az oszporán kívül szaladat (brasium) is kellett fizetniök. Az ügy hosszas tárgyalások után úgy oldatott meg, hogy Mária Terézia az erdélyi egyházi és világi hatóságok részéről vett információk és javaslatok nyomán 1771-k május hóban kelt leiratában azt rendelte, hogy a háromszéki katolikusok is csak olyan kepet fizessenek a milyent a csikiak fizetnek.

A második, mir az I. kérdés 5-ik pontja alatt jelzett mozgalom a cs. kir. udvari cancelláriának az erdélyi Guberniumhoz (ennek 1777. jul. 10-ki 3819. sz. alatt) és az erdélyi General-Commandonak ugyanahoz (1777. jul. 25-ki 3838. gubernialis szám alatt) intézett azon kérdésére indult meg, ha vajjon a Székelyföld alkotmányában gyökerezdik-e az, hogy a házas fiu, ki atyjával közös háztartásban él, maga is külön kepet fizessen.

Mire válaszul adatott, hogy b. Mártonffy György erdélyi püspöknek a régi püspökmegyei constitutiókat megerősítő, 1717. ápril 9-én kelt rendelete (a főnidezett 3810. gubernialis sz. alatt) azt tartalmazza, hogy „a közös atvai házban lakó házas fiuk ősi időktől fogva kötelesek kepet fizetni s jelenleg is fizetnek, mert a családoknak ugyanazon egyházban való szaporodásával a lelkész teendői is szaporodnak.”

E válasz után az udvari cancellaria az erdélyi General-Commando és az udvari haditanács által a székelyföldi kepe iránt támasztott nehézmények iránt új véleményes fölterjesztést kért a Guberniumtól, ha lenetne-e és — ha igen — mi módon lehetne a kepefizetést a népre nézve a papi dotatio megrövidítése nélkül megkönnyíteni?

E kérdés fölött az illető hatóságok közt folytatott tárgyalások igen hosszúra nyulván, 1782-ben új udvari decretum kelt, mely a Guberniumnak meghagyja, hogy a General-Commandoval egyetértve és a püspököt is meghallgatva a kepe ügyét egyes bizottság által tárgyalta. (1782. 6530. gub. szám.)

Gróf Batthyáni Ignác Erdély nagytudományu és halhatatlan emlékü püspöke már 1781-k decz. 5-én kelt és az I. kérdés 5-ik pontjában említett fölterjesztésében azt mondja, hogy „semmi végzés-hozásra nincs szükség, miután semmi nehézmény nem forog fönn, ha csak azt a katonaság nem idézi elő s ha mégis valami határozat volna hozandó, hát az — vagy bármely más hivatalos eljárás — csakis

a törvény, különösen pedig az Approb. I. R. 1. Czime 3-ik cikke értelmében volna eszközendő.“

A Gubernium, mely már a vegyes bizottság munkálkodását megelőzőleg 1782-ki 860. száma alatt tett előterjesztésében azt a javaslatot tette volt, hogy a kepekre nézve az ősi jogállásban semmi változás ne történék, hanem az egészben az eddig divott szokás tartassék meg, 1783 ki febr. 4-én a vegyes bizottságnak hozzá 1782-ki decz. 31-en beérkezett jegyzőkönyvét ő felségének előterjesztette. A bizottság véle nénye következőleg hangzott:

„A többi különböző nemű természetű bérek, melyek különösen Háromszéken a katonai lelkészeknek praestaltatnak, eltöröltetvén, a kepe azon a módon és abban a mértékben, a mint az Csikban szedeitk, mindenütt egyformán hozassék le, illetőleg tartassék meg, mely szerint 12 kalangya után egész kepe fizetendő; t. i. minden családtya, kinek külön háztartása van 12 kalangya őszi és ugyanannyi tavaszi után fizessen egész bért a pap és iskolamester számára, azok pedig, kik atyjokkal, fivérökkel vagy feleségök atyjával együtt (pane indiviso) laknak, miután a fő családtya az egész, de csak egyszeri képét megadta, ha házasok, csak oszporával tartozzanak. A lelkészek máshonnan eredő javadalmai pedig ezután is fontartassanak.“

Miután a vegyes bizottság véleménye az udvari haditanács és a magyar udvari kir. Cancellaria által is teljertartalmulag jóváhagyatott, azt II. József császár 1783 ki márcz. 19-én kelt legmagasb elhatározásával és saját keze aláírásával szentesítette.

E legfelsőbb rendeletet egy más, 1787-ki aug. 20-án 10,000 udvari sz. a. kelt is követte, mely szerint a kepe oly esetekben, a midőn a házastársak vegyes vallásuak, egyenlően felosztandó és mindkét féltől saját lelkészének beszoigaltatandó.

Miután a hosszas tárgyalások ily uton bevégeződtek és mindentele differentia megoldatott volna, a kepe ügye hat év lefolyása alatt többé nem bolygattatott.

De a hat év letelte után az országos General-Commando ujból felszöre hozta azt. Ugyanis 1803-ban azt a javaslatot tette a Guberniumnak, miszerint czélszerű volna kieszközölni azt, hogy a papibér készpénzben fizetessék a lelkészeknek és kantortanítóknak, mert a kepek természetben való kiveitét és fölszedését nyomasztónak tartja a székely határőrökre nézve; mindenesetre pedig azt ohajtaná kimondatni, hogy a) minden házszám alól, csak egy családtya adjon kepet, a többi házas családtagok pedig csak oszporát fizessenek; b) a lelkészek ne legyen szabad termés hiány esetében a képét magul vagy a piaczi árfolyam szerint készpénzben fövenni.

Legyen elég itt felhozni, hogy a General-Commando e javaslata visszautasított, minek folytán ő maga kénytelen volt 1804-ki szept. 20-án R. 3950. szám alatt kelt és a két székely gyalog- és a székely huszárezredhez intézett körlevelében az addig szokásban lévő képezésre vonatkozó szabályokat tizenöt pontban felsorolni s azoknak szigoru megtartását elrendelni.

Könnyebbitésül csak annyi történt, hogy a General-Commando a rákövetkező 1804-ki febr. 16-án kelt megkeresése folytán az illető püspök azt rendelte, hogy a lelkész és kántortanító abban az esetben, ha a termés

gyengébben ütött ki, a kepe helyett pénzt ne követeljen, hanem a gyengébb természetűnyel is elégedjék meg; hogy az, kinek 12 kalangya tavaszinál kevesebbje termett, csak félbért fizessen abban az esetben is, ha őszi terméséről egész képét fizetett, föltéve, hogy a tavaszinál természetse nem in fraudem legis hanyagoltatott el.

Végül a 15. pontban arról értesíti a körlevel az illetőket hogy az 1717-ki april 9-én kelt constitutióban a késedelmező kepefizetőkre megállapított 12 frt büntetés a határőrökre nem alkalmazható, miután minden pénzbüntetés a ől mentesek, és a katonai hatóságok szabadjában áll, ily határőrök ellen a katonaságnál előirt kényszer eszközöket használni és ezzel a kepe ügy hosszú időre békében hagyatott.

(Vége köv.)

Jegyzőkönyv,

mely felvétetett az erdélyi róm. kath. irodalmi társulatnak Károlyfehérvárrt. 1886. julius 6-án tartott IX. rendes közgyűléséről.*)

Jelenvoltak :

Veszely Károly prépost-plébános elnök, dr. Tódor József theologiai tanár a elnök, Fogarassy János székese gyházi karnagy pénztáros, dr. Cserni Béla gymn. tanár ellenőr. Nagy Imre székese gyházi kanonok, Szentpéteri János gymn. tanár Brassóban, Takó Béla lelkész Maros-Portuson, Prokupek Samu csertés hondoli plébános, Barrabas Gergely főe emi tanító, Benedek József székese gyházi káplán, Haydn Hugó tanár, Straubert Ödön gymn. tanár, Szabó István, gymn. tanár, dr. Szuchy Béla theologiai tanár, dr. Veress Ferencz lyceumi tanár és Pál István lyceumi tanár, társulati titkár.

1. A székese gyházban 9 órakor tartott istentisztelet után 10 órakor Veszely Károly elnök a gyűlést megnyitván, elnöki megnyitókép felolvasást tartott „Az unitáriusok Erdélyben“ czimnel.

Csak részleteket, de szerves egészszé forrasztva olvasott fel egy terjedelmesebb munkájából elnök, melyet a gyűlés rendkívüli érdekeltséggel, osztatlan figyelemmel hallgatott és a végén zajosan megtapsolt.

2. Pál István társulati titkár felolvassa titkári jelentését a mint következők :

T. közgyűlés!

A közelebbi közgyűlés őti VI. választmányi gyűlés tartatott. Ezen idő alatt az irodalmi társulat választmánya előtt két munka fordult elő, a melyekről azonban a t. közgyűlés már a mult alkalommal értesült. Egyik egy dicsérettel kitüntetett pályamű, czime : „Julcsa, az elrablott leányka“, melynek írója beleegyezvén, hogy a nevét rejtő jeligés levélke felbontassék, abból Vitos Mózes lelkész, ügybuzgó tagtársunk neve olvasatott fel.

A másik munka Baka János cs.-sz.-mártoni kántortanító „Örangyal“ czimű ima és énekes könyve, melyre nézve a választmány és szerző közt az a megállapodás jött létre, hogy a főpásztorilag is helybenhagyott mű kiadásához a társulat nevét czégül odaadja, de kiköti, hogy az eláruítás ne a társulat nevében eszközöltessék, egy javított példány előre beküldessék, a társulatnak 20—25 tiszteletpéldány adassék. Egyszóval a választmány minden módon iparkodott a társulat tekintélyét megővni.

*) Több ok miatt késett.

Más munka nem fordult meg a választmány előtt, szakosztályi ülések nem tartottak. A tagok működésének szintere főképp a társulat lapja, a „Közművelődés“ volt, mely minden héten kiadatott, néha rendkívülieg és melléklettel is.

A társulat javát czélozta azon — egyébiránt csak óhajképen elfogadott indítvány, hogy azon nagyszímu rendes tagok, kik az alapszabályok 10. § a értelmében kötelessézőknek e'get nem tettek, törekedjenek a köteles dolgozatot pénzbelileg bár az előfizetési díj erejéig megváltani. Ezen többször hangoztatott óhajnak azonban tudomásom szerint még eddig sem szellemi, sem pénzügyi téren, a mit pedig czélozott, közvetlen haszna nem volt.

A pénzügyek javítására sokat tett a választmány, de az a köz. Excellentiája nagylelkű adományozása mellet is csak lassan javulnak, mert a tartozások gyengén folynak be. Pedig pénzbeli takarékoság szempontjából történt a szállás-vátoztatás is, átköltözvén a jerichói épület egy szobájába, melyet ő excellentiája kegyessége ingyen szállásul engedett át. Az új szállásnak az igényekhez mért bebutorozása is elhatározottat, de idáig még nem valósítottatott. Kis szoba ez nagyon, s azért, hogy a folyton növekedő papírtömeg a benne való mozgást ne nehezítse, elhatározottat, hogy azon lapok és folyóiratok, melyekből csak egyes számok küldettek be, s melyek befejezett művet nem tartalmazó csokai példányok, elárusítandók; a „Közművelődés“ régi évfolyamai az előfizetési ár feléért adhatók cs megkeresés után nyilvános intézeteknek adományozhatók. Egyes megkereséseknek készséggel is tétetett elég, a mint a társulati lap is több helyre jutányos feltételek mellett küldetett meg.

A számadás a múlt évről és a költségvetés a jelen évre beterjesztetvén, azoknak tárgyalásakor az a nevezetes határozat hozottat, hogy a nagy passivum mellett ájtott kevés aktivumból 60 frt takarékpénztári könyvecskében az alapítóké javára felvehetés nélkül letéteük, melyhez adódik minden esztendőben az évi pénzügyi maradvék, mindaddig, míg az adósság az alapítókével le nem törlesztetik.

Máskülönbén elvi határozatok nem hozottak, mert hiszen az, a mi kimondatott, hogy testületek csak alapító, pártoló és előfizető tagok lehetnek, de nem rendes tagok, mint a melylyel munkakodási kötelesség is jár, az magától értetik.

Hozottat határozat a jegyzőkönyv hitelesítését illetőleg is, mire vonatkozólag kimondatott, hogy a jegyzőkönyv hitelesítése az alapszabályok 19 §-a szoros megtartása mellett a gyűlést vezető elnök, illetőleg alelnök, a titkárság és a kiküldött hitelesítő bizottság együttes összefogottat történjék.

Különbén semmi személyi változás a tisztikarban elő nem fordult, csupán Tamási Áron választottat meg a számvizsgálókhoz harmadik tagnak.

Jelenleg van a társulatnak 17 alapító tagja, 111 pártoló tagja, 99 rendes tagja, 114 előfizető. Összesen 341 tag.

A társulat lapja, a „Közművelődés“ ment hetenkint a fentebbi 341 tagnak, azonkívül 5 kötelespéldány, 8 ingyenpéldány és 35 cserepéldány; összesen hetenkint 389 példány.

A társulatnak van egy kis könyvtára, melynek jegy-

zéke a 280-ik számig ért, egyes munkák több kötetre s a füzetek még több füzetre mennek s különböző szakhoz tartoznak. Jár 15 folyóirata és 20 különböző időben megjelenő lapja.

Azt hiszem, fölösleges is mondanom, hogy annyit, a mennyit, és úgy a hogy volt, mindent tárgyilagosan adtam elő.

— A titkársági jelek és maga tudomásul vétetik, de mert az a tagok és különösen a szakosztályok működéséről nem szól s egyes kitételekből azt lehet következtetni, hogy nem is működtek; általában a tagok és különösen a szakosztályok arra kéretnek, hogy jövőre szorgalmasabban dolgozzanak.

3) A számvizsgáló bizottság jelentést tesz a pénztári hivatalnak az 1885. évre vonatkozó számadásáról, mely számadás a következő:

Bevétel. Múlt évről 1884-ről átjön 1885-re 454 frt 78 kr. Pártoló, rendes tagok és előfizetőktől 1049 frt 94 kr. Ajándékképen segélyezésre 339 frt. Rendkívüli jövedelmekből 100 frt 93 kr. Kiadás: Müllernének a „Legelső kötelesség“ füzet bekötéseért és dr. Cserni Bélának a füzetek szétküldéseért 34 frt 28 kr. Szerkesztőségi lakásra és expediturára 1885 januártól december végeig 201 frt. Postai bélyegekre 1885. 1. számtól 1885. 54. számig 200 frt. „Közművelődés“ nyomtatására 1884. évi 46. számtól 57. számig és 1885. évi 1. számtól 54. számig, végre a „Legelső kötelesség“ című füzetért 1383 frt 50 kr. Légárd József, Kovács Gyátság és Prokupek Sámuelnek egy-egy pályamunkáért összesen 50 frt. Iktatási bélyegilleték a magy. kir. adóhivatalnak a hirdetés és pályázatokért 18 frt 26 kr. Az irodalmi társulat tárgyainak a Jerichóba való átszállításáért 3 frt 30 kr. Összes bevétel 1944 frt 65 kr. Összes kiadás 1990 frt 34 kr. Pénztári maradvány 54 frt 31 kr.

Pénztárallás részletezése 1886. elejére. Társulati vagyonszámokban 54 frt 31 kr. Tagsági és előfizetői hátralékokban 1017 frt 36 kr. Passivum: Az alapítókének egész összege 1351 frt. Gyulafehérvárt, 1885. december 31. Fogarasy Janos, pénztárnok. Dr. Cserni Béla, ellenőr. Megvizsgáltuk s helyesnek találtuk. Károlyfehérvárt, január 13. a 1. 1886. Dr. Szuchy Béla. Tamási Áron.

— Az ajánlott felmentvény megadtatik és a kezelőknek fáradságukért elismerés szavaztatik.

4) Kapcsolatosan a pénztárról szóló jelentéssel alelnök indítványt tesz a hátralékosok azonnal való beperesítését illetőleg.

— Az indítvány a közgyűlés által elfogadtatik és határozatképen kimondatik.

5) Dr. Szuchy Béla theologiai tanár megtartja felolvasását „A tapasztalati philosophiának vesélyeiről.“

— A tárgya körül nagy ismeretséget és áthatottságot tanusító tartalmas és széles körű felolvasást a tagok megtapsolták és a közgyűlés annak a társulati lapban való megjelenését határozta.

6) Alelnök indítványozza, hogy az elnöki megnyitók, mely valóságos nagyszabásu munkálat, valóságos jelenőség társulati életünkben, egész történelme egy vallásfelekezetnek. hü képe a vázolt kornak, először adassék ki a lapban és onnan nyomassék le külön önálló füzetekben.

— Az indítvány a közgyűlés és elnök által is elfogad-

atik, de elnök a választ mégis később és írásban fogja megtenni.

7) Kapcsolatosan az előbbi ügygel alelnök felhatalmazni kéri a választmányt, hogy a dolgot elláthassa. Megadatik.

8) Elnök a következő indítványát olvassa fel:

Indítvány.

Miön egyházi költészetünk képviselőinek egyik jelese, „Bethulia hölgyé“-nek szépemlékü szerzője: Gara y Alajos nem sokára azon indítványának megtetele után, melylyel egy magyar egyházköltészeti társulat felállítását hozta szóba, az élet és halál Ura által a földi küzdelmek színhelyéről kiszóllított, az jutott eszembe, hogy ha az, ki a csata alatt a zászlót fennen lobogtatja, a gyilkos golyó által találva elesik, nem az a főkérdés, hogy a serget összetartó jelvény ki által, hanem az, hogy rögtön fölemeltesék. Ez a gondolat buzdított arra, hogy Gara y indítványának viszhangjaul és némi kiegészítésül a „Mindszenty-Társulat“ felállása érdekében egy pár szót kockáztassak. Erdélyi r. kath. irod. társulatunk „Köz-művelődés“ című közlönyének lelkes szerkesztői felszólalásomat magukévá tevén, azt lapunkban a nagy közönségnek bemutatni szivesek voltak. A viszhang figyelembe vétetett, a lelkes hozzászólók egész serege sorakozott s az elejtett zászló az azt felvevő közkatona kezéből immár a legilletékesb vezérferfiakéba jutván, reményt keltőleg hazánk központjának ormain leng és onnan hívogat. Az eddig nyilvánosságra jutott eszmecsere folytán immár közvéleménynek mondható az az ohaj, hogy Mindszenty koszorus költőnk neve alatt egy kath. szépirodalmi társulat mihamarább alakittassék. Nem lehet szándékom e társulat hasznos voltát, sőt szükségességét vitatni; oly meggyőzőleg mutatták ki azt a lelkes hozzászólók, hogy minden további feszegetés feleslegessé vált.

Azon reményben tehát, hogy a jó Isten erőt adand az elintézészt maguara vállaló központi derék vezérferfiaknak a czélbavett társulat életbeléptetésére, egy indítványt vagyok bátor a tisztelt közgyűlés elé terjeszteni és elfogadásra ajánlani, mely így hangzik:

Az erdélyi r. kath. irodalmi társulat örömmel vevén azon mozzanatokról értesülést, melyek a Mindszenty-Társulat alakulását biztos kilátásba helyezik, magát az alakuló-gyűlésen kebeleből kiküldendő két tag által kívánja képviseltetni. Veszely Károly.

— Az indítvány örömmel fogadtatik és a társulat képviseltetésére elnök és az alelnök, mint a társulati lap szerkesztője kéretnek fel; felhíván a tagokat általában a körülmények szerint az értekezleten való minél számo-abb megjelenésre.

9) Alelnök indítványozza, hogy azon jötevői iránt a társulatnak, kik azt a lefolyt évben anyagi támogatásban részesítették, a kikhez az egyes esetek alkalmából ugyan köszönő-irat ment, most közgyűlésileg is hálás köszönet nyilváníttassék és Darvas János bácsi esperesplébános ezen szempontból tiszteletbeli választmányi tagnak választassék.

Az indítvány mindkét részre közörömmel elfogadtatik.

10) Titkár az elmúlt év folyamán két tiltakozást adott be, egyiket a múlt közgyűlés azon határozata ellen, hogy a titkár tartozzék jelentését a közgyűlést megelőző

választmányi gyűlésnek bemutatni; most arra kéri a közgyűlést, hogy ezen határozat keresztülvitelét ne kívánja, ha kívánja, ő magát annak alávetni nem fogja és állásáról lemond; a másik ellen csak tiltakozását ujítja fel és ez az L. választmányi gyűlés azon határozata, hogy a titkár a jegyzőkönyvek egy példányát a szerkesztőség részére is átadni tartozzék.

Miután lemondást az első pont tartalmaz, hozzászólásra ezt tüzi ki az elnök.

11) Az előbbi ügy hosszas vitatása közben Szabó István azon indítvánnyal lép elő, hogy mivel a közgyűlés a hozott határozattól — mely pedig így titkárra sérelmes — elállani nem akar, hát az hajtassék ugyan végre, de a társulat valamennyi hivatalnoka előterjesztésére terjesztessék ki.

— Az indítvány elfogadtatván és így a titkárnak oka nem lehetvén lemondani, utasittatik állása megtartására, és egyszersmind határozatkép kimondatik, hogy jövőre a társulat minden tisztviselője jelentését a közgyűlést megelőző választmányi gyűlés elé terjeszse és csakis a választmány által elfogadott jelentések terjesztessenek a közgyűlés elé.

12) Titkár is aláveti magát ezen minden tisztviselőt egyformán kötelező, ámbár a szabad nyilatkozatot kizáró közgyűlési határozatnak, de mert arról vádoltatott, hogy jelentéseit hiányosan terjeszti elő, mindaddig, míg ez a vad az ő többszörös nyilatkozata után, mint a ki állásának hatáskörét és az azzal járó kötelezetket ismeri, alaptalannak nem mondatik, bizalmatlanságnak tekinti és állását meg nem tarthatja.

Elnök azon kijelentésére, hogy ezt egy tag és nem a közgyűlés mondott, titkár megnyugodva, állását megtartja.

13) Nagy Imre kanonok indítványt tesz, hogy a tisztikarnak a társulat érdekében kifejtett buzgó munkaságáért elismerés és hálás köszönet nyilváníttassék.

Az indítvány közhangulag elfogadtatik.

14) A jegyzőkönyv hírelesítésére felkérte Nagy Imre kanonok, Straubert Ödön és dr. Szuchy Béla, a zajos közgyűlés emelkedett hangulatban szétoszlott.

TÁRCSA.

Julesa az elrablott leányka.

„Dominus protector vitae meae:
a quo trepidobo?“ Psal. 56.

A csalódás, az élet örömeit megkicsérítő mindennapi szerek egyike.

Öröm és üröm, fény és árny felváltva követik egymást. Alig van pedig valami keserübb, mint csalódní ott és akkor, a hól és midőn feltétlen bizalommal csüngünk meghitt kedveseink ölelő karjain.

Az élet nagy iskola, s kinek hozzávaló esze van, sokat tanulhat belőle. Valóban az élet tarkaságai ezer meg ezer színvegyületben tűnnek fel azon öntudatos lélek előtt, mely az élet mozzanatait éber figyelemmel szokta kísérni.

Szerencsésnek mondható az, ki okulna a világesemények naponkint megújuló felvonásain, úgy irányítja

léteit, hogy önkárán szerzett tapasztalatok soha sem keserítik meg élete kevés örömeit.

Kormossy Elemér épen nem tartozott azon szerencsések közé, kiket a nyomoruságos élet viszontagságai és megpróbáltatásai minden tájadalomtól, keserű gondtól és nehez aggodalomtól meg szoktak kímélni.

Ő maga is sokszor szokta volt mondani: megpróbáltatások teszik az embert igazán emberré. Az élet em élet harcz és küzdelem nélkül.

A szélvész és zivataroknak kitéit tölgy mélyebben hajlja gyökereit, s így hatalmasabban daczol az elemek szeszelyes haragjával.

Elemér az ősi székely nemes Kormossy családnak vala egyik nagy reményű fisarja. Ős apja a harczterem szerzett érdemei jutalmaul kapta volt a nemességet s vele még ma is meg evő kúriális birtokot. Elemér lévén szüleinek második s utolsó gyermeke, több előszeretettel viseltetek iránta, mint bátyja Salamon iránt, kit alattomos ravasz természeteért édesanyja sokszor keményen megfenyített. Oh, mert tagadhatlan az, hogy a szülők s főképp az édesanya kezibe van letéve a gyermekek jelen és jövő boldogsága, vagy boldogtalansága. Az édesanyának minden irányu természeti es erkölcsi életmozzanata, a fogantatas első pillanatától fogva az ő magában bizó végesség es végtelenség fogalmának megfelelő időki, befolyással van a gyermek egész lényére. Azért ezt a szülők s főképp az édesanyáknak nem szabad elfeledniök.

Kormossy Jankóné asszony — úgy nevezek el férjéről — derék kapitalis, s mindenek fő őt példányszerű s elismerésre méltó nagyon vallásos nő vala a régi jobb időkből; Kormossy Jankó bácsi pedig szintén méltó unokája vala a párdúcuzs teivér szekely ököknek. Üres oraiiban nagy érdeklődéssel es eragadó lelkesedéssel beszélt a nagy francia haboruról s azt erőteljes hangján oly vonzólag adta elő, hogy az ember étlen szomjan elhaligatta volna egész napokon keresztül.

Tisztelet es becsüléstárgya is volt fa ujjában es vidéken mindenütt.

Családi önhirve es szülői kötelességéhez hiven mindent megtett gyermekei nevelése érdekében.

Elemér szeretett tanulni, s már kis gyermekek korától fogva nagy hajlandóságot mutatott a katonai pályára iránt. Salamon ellenben került az iskolát, s egész nyereszkedő szellem ritt ki belöle. Talán, mert az első szülők kis Salamonnak a Kormossy minden nap sűrűn jelentkező vendégei sok krajczárt ajándékozván kis korában kezdve, vele nőtt a pénz iránti szeretet es birvágy?. Különben azt szokták mondani: egy apának a hány gyermeke, annyiféle szokott lenni.

Bizony a Kormossy Jankó bácsi két gyermeke is nagyon elüte egymásról természetre nézve. Jaj! ki tudja, hol lett a gyermekek nevelésében az elhatározó lépés elhibázva.

Elemér alig érte el 18-ik évét, katonává lett. S rövid idő alatt büszkesége vala századának. Katonai pályáját azon időben futotta meg, midőn az anyák még nem altatták siró csecsemőiket jészteve a végrehajtók jövetelével, mikor e zegény nemzet még nem ismerte a házaló es uzsorás zsidókat, mikor még zsidók nem ültek a magyar földes urak kuriájában; midőn a szabadság, egyenlőség,

testvériség, liberalizmus nem voltak üres értelem nélküli nagy szólanok, midőn a hazaszeretet nem kérkedet, de annál melegebben dobogott attól a honfiak önzetlen kebele, mikor a honatyák az országgyűtések tartama alatt a nemzet zsirján hizva nem rugtak a nyepet itthon önérdেকেik vadászataiban. Igen akkor katonáskodott Elemér; a szabadság harcz után átvette atyjától örökségét, s mellette csakhamar a vidék közelismerésben es tiszteletben álló első es méltó figyelmet keltő szorgalmas minta birtokosa lett, s mint nőtlen élte napjait.

Salamon korán ösüit. Atyjt kiadtt az ő osztályrészt is. Rövid időn roppant népes családnak lett feje.

(Folyt. köv.)

KISEBB KÖZLEMÉNY.

— **Vidéki levél.** Csik Rákos, 1886. okt. 3. Nagy érdemű szerkesztő ur! Az igaz hívő katolikus legnagyobb lelki örömevel sietek — szerkesztő ur kegyes engedelméből — tudomására hozni mindazoknak, kiket illet, hogy Csik-Rákos hitközség hívei többé nem azok az emberek, kik törvényesen megválasztott es püspök urunk ö excellentiája által kinevezett plébánosukat ködöbálással fogadják; hanem azok, kik az ő-atyjáik által századok óta gyakorolt eme rosz szokásokat levetkőzve, ő-zinte szeretet, mély tisztelet, közbecsülés, villanyos öröm es a lehetőségig feltüntethető pompával igyekeznek új plébánosoknak bevonulásánál a békesség olajját átnyújtani. Megmutatták, illetve bebizonyították ezt, főtisztelendő Murányi Kálmán új plébános urunknak ez évi szeptember hó 30-án történt bejövételénél, melynek részleteiről szóljanak a következők:

Szeptember 30-át megelőző napon az erdők vörös es luczfenyű fáiból számtalan behozatott Rákos község utczáira, s a község északi végén, gondos emberi kezek által — szebb hajtásaikból — ha almas díszkapu állítottat ezen felirattal: „Isten hozott!“ Többi része — innen kezdve — felveretett az ut két oldalán 3—3 méternyi távolságra, egészen a plébánia lak belsejéig, gyönyörű zöld koszorut alkotva. A gyöngéd-nem, összeszedte virágait s koszoruba fűzve ráarkta azokra, hogy: „szebb legven s mert megérdemli a plébános ur.“ Az összes lakosság ünnepies ruhát öltött magára; a községek — Rákos, Madéfalva, Göröcsfalva es Vacsárcsi — képviselő-testület es az iskolaszék s mintegy 50 tigu lovas bandérium, már d. e. 10 órakor elindult új plébános urunk fogadtatására es egészen Csik-Karczalváig hatolt, hol a piac-téren sorakozva, a lovas-bandérium vezetője madéfalvi T. Meskó Jakab ur üdvözölte az érkező plébános urat. Midőn innen plébános urunk fényes kíséretével — kiknek száma 200-ra tehető — megérkezett községünk végéhez, s díszkapunál rávárakozó 3000-nyi néptömeg szüntelen éljenzése, tarackok dörgése között T. Csürös Ferencz rákosi körjegyző ur által megkapó beszéddel fogadtatott.

E közben cs.-rákosi Csürös Róza k. a. nagyon válogatott virágu koszorut nyújtott át, szalagján e felirattal: „Az ártatlanság jelül“ Új plébános urunk leszállva kocsijáról — levett kalappal — s a legnagyobb meghatótsággal hallgatta végig e beszédet s szép érczes hangon

megköszönve a személye iránt tanusított váratlan és meglepő szívességet, őszintén megvallotta, hogy ismerve a régibbi körülményeket, fogadtatásától egy kissé tartott; most pedig a miatt aggódik, ha vajjon képes leend-e ily szíves fogadtatást meghálálni. Továbbra biztos tva új híveit arról, hogy minden igyekezetét javukra fordítandja, lelkes éljenzés között fejezte be beszédét, mire a cs-szeredai első zenekar szép dalmai és a taraczkok dörgése között megindult a menet, melyhez hasonlót látni többé nem volt s talán nem is lesz alkalmunk.

A plébáni lak előtt tisztelendő Bors László s. lelkes ur fogadta tartalomdus beszédével, s midőn így szólt: „Igen örvend e nép téged látva, ki eljövél, hogy Mózesként e népet a főzöny sötétéből Isten csodás fényére kalauzold, hogy bölcs Salamonunk légy, ki a honi üdv Sonát ihletett s erős kezekkel fölraká,“ a boldog jövő és közös egyetértés jelül mindannyian viharos éljenzésben törtünk ki. Új plébános urunk ismételten köszönetét nyilvánítva, utánna Keresztes Márton karczfalvi esperes-plébános ur emelt szót s ismeretes szónoki tehetségével oly talpraesetten ajánlotta be új lelki atyánkat, hogy sokaknak szeme könnybe-lábadt, s még az e fásult keblükénél is önkénytelenül fölbredt a vágy, egyedül igaz vallásunk hirdetőit a papokat, jobban tisztelni, becsülni, mint azt eddig tették.

Ezután új plébánosunk bevezettetvén lakására, mint házigazda fogadta úgy a képviselő-testületek, mint egyesek tisztelkedését. A zene szólt, az ágyuk dörögtek — s a könyccsepek aláhullottak; menyei geniusok koszoruba fűzve, a bánatcsepekből fűzőtöket elviiték magukkal, új hívei és dícséretreméltó hü kísérői: a szt. domokosiak, az örömkönyvekből valót pedig magunk között felosztva, gondosan rejtegetjük, és napi imáinkba foglaltan mondjuk: Uristen tartsd meg őt nekünk, kiben derék atyát nyertünk!

Tartós béke és Isten áldása legyen velünk!

Császárné Nándor, néptanító.

I R O D A L O M.

— **Gyulafehérvár éghajlatának viszonyai és az erre vonatkozó teljes megfigyelési anyag, az 1875—1885. évekről.** Összeállította Ávéd Jákó főgymn. tanár, ipariszkolai igazgató és meteor. észlelő, Kolozsvár. Nyomatott a „Magyar Polgár“ könyvnyomdájában, 1886.

Vannak mind az elméleti, mind a gyakorlati tudományos téren a munkásságnak oly nemei, melyek zajtalanul végeztetnek és eredményeik közzétételével is csak kevesek figyelmét képesek magukra vonni. Áll ez a légtüneti észlelésekről különösen, miután bizonyos, hogy a légtüneten még nem volt képes csecsemő-korából kivergődni. Annál nagyobb dícséretet érdemelnek azok, kik noha tudják, hogy csak jövő számára fáradoznak, mégis ernyedetlen szorgalommal hordják össze az ama tudomány alapjának lerakásához szükséges anyagot. Ezen anyaggyűjtők, a még mindig hálátlan munkát végző, de díszes sort képező légtüneti észlelők között kiváló helyet foglal

el Ávéd Jákó főgymnasiuni tanár ur is, ki a fön. jelzett munkában tíz, illetőleg tizenegy évi figyeléseinek eredményét egy valóban díszes, a vállalkozott nyomdánk is dícséretére való, I—XX. 1 82. lpra terjedő füzetben adta ki. És itt úgy hozná magával a könyvis mertetési sz kás, hogy a munka rövid kivonatát terjeszszem szíves olvasóim elé; de minthogy ezen esetben arról kell tartanom, hogy kivonatolásom kevés figyelemre számíthat, megelégszem azon kijelentéssel, hogy az észlelő ur teljesen a nehéz légtüneten eddigi vívmányainak színvonalán áll s hogy ha Isten hosszú életet és egészséget ad neki, mit szívünkben óhajtunk, megfigyeléseivel nemcsak Gyulafehérvár éghajlata viszonyainak felderítését, hanem a légtüneten fejlődését is elő fogja mozdítani.

Hanem, hogy egészen ne hasonlítsak ahhoz, ki a vasas-ajtós szekrénybe zárt kincsekről az ajtó felnyitása nélkül beszél vendégeinek, némely könyvekben érhető oly adatokkal mégis szolgálók nyájas olvasóimnak a munkából, melyek egyszerűsmind, legalább a fehérváriakra és a megyei papságra nézve, közérdekieknek is tekinthetők.

A munka „történeti tájékozódás“ czimű részéből ide jegyzem, hogy az első észlelési sor Keserü Mózes kanonok s később czimzetes (nem felszentelt) püspök és róm. kath. igazgató-tanácsos és előadó érdeme, ki az észleleteket 1843 ki jan. 1-én kezdte meg s 1848 ki október 8-kaig szakadatlan sorban folytatta. A második észlelési sor volt erdélyi kedves emlékü püspök Haynald Lajos bibornok-érsek ur ő eminentiaja e tudományra is kiterjedő figyelmének és nagylelkűségének köszönt: keletkezését s a püspövendékeknek létesülését, kik 1860. február havától 1862-ig folytatták az észleleteket. A lezújabb észlelési sor, melyet Keserü József és Ávéd Jákó helyi gymnasiumi tanárok indítottak meg, 1875-ki január első napjával kezdődik s azóta mai napig szakadatlanul folytattauk. Az észleleteket a kezdés napjától fogva 1875-ki október haváig közösen vezették a kezdeményezőök, ezen időtől kezdve pedig, mivel Keserü József Maros Vásárhelyre tétetett át r. kath. gymnasiumi igazgatónak, Ávéd Jákó egyedül folytatja, pártoitván előbb Fogarasy Mihály b. e. püspök, azután és főleg jelenlegi kegyelmes főpásztorunk Lönhart Ferencz ur ő nmlga által, kiknek nemcsak biztató szava, hanem anyagi támogatást is lehetővé tette az észlelési eszközök czélszerű felállítását, az észleléseknek hosszabb időre való állandó-ítását és az eddigieknek kiadhatását.

Mi már a figyelések azon részét illeti, mely mint gyakorlati dolog itt felemlíthető, először is Gyulafehérvár és észleldéjének a tengerszin fölötti magassága jöhet tekintetbe, melynek a földrajzban is hasznát vehetni. (Csak az a kár, hogy a nyolcz tudósnak a számítási eredménye épen nyolcz féle. Már most melyiket írja be majd Reiner Zsigmond Gyulafehérvár monográfiájába, vagy a sok tankönyvkészítő a földrajzba?) Mi itt a XX. lapon közzöltt veszzük: „Maga a város 226 és a vár a csillagdnál 244 méter magasán fekszik az adriai tenger színe fölött.“ A völgyrész, melynek közepében Gyulafehérvár terül el, egy mélyebb ár-térszerű és egy emelkedettebb fonsík szerű részből áll; az elsőnek szélessége körülbelül

3500—4000, a másodiknak 2500—3000 méter, mely az elsőnél 27 méterrel magasabb.

E kettős völgy nyugoti határán fekvő, tüzestő nedvet nyújtó Rózsák mál legmagasabb csúcsa 326 méter: az északi határán fekvő, mind a sz. imrei csatáról, mind nevezetes virányáról (florájáról) híres Bilak legmagasabb csúcsa 404 méter. E híres növényzeti hely a borbándiak hagyománya szerint egy ottan nyaralót épített török pása ültetvénye volna. Mielőtt a városunk területét és völgyét határoló hegyektől búcsút vennénk, megjegyzem, hogy az Emmaus szőlő, mely fölött a hegy magassága 430 méter, jelenleg lapunk kedves főszerkesztőjének, azon írónk egyikének tulajdona, kik az idealismust a realismussal szerencsésen tudják kiegyeztetni.

A hőmérsék normalis menetére nézve, a mint a harmadik sor figyeéseiből kivethető, a következőket jegyezhetjük meg: Gyulafehérvárt az év leghidegebb hónapja január (— 4,3°, közép hőmérsékkel) innen a hőmérsék eleinte lassabban, a tavaszi nap éjgyen után azonban gyorsabban, majd ismét májustól kezdve lassulva emelkedik, míg júliusban legmagasabb értékét (20,6° k. h.) éri el, hogy ezental kezdhet lassan, de már szeptembertől novemberig egnagyobb gyorsasággal apadva januárig évi körfutását bevégezze. A harmadik sor 11 éve alatt az abszolút legmelegebb hónap az 1877-ki augusztus, az abszolút leghidegebb hónap az 1875-ki február volt.

Az utolsó tavaszi fagy fellépési ideje a 11 év átlagát véve ápril 15-ke; azért a fuszujka és ugorka ültetésével nem jó sietni. Az első őszi fagy ideje szept. 26-ka; azért a törökbuzát úgy kell művelni, hogy e nap e őt legyen ideje megérni.

A legmelegebb nap a 11 év alatt 1877 ki augusztus 23-ka volt: † 38,8 C fok; a leghidegebb 1881-ki január szintén 23-ka: — 24,5 C. fok.

A legesősebb hónapok a tavasz végére s a nyár első harmadára esnek és ezek között is június a legesősebb. Ez idő alatt tehát mulatsági utra keni, különösen a hegyek közé, nem okosság.

Általában véve Gyulafehérvár a nyári esők vidékéhez tartozik; mert a mint Ávéd Jákó tanár ur szép kiczirkalmazásából láthatni, itten 11 év alatt egyetlenegyszer: 1877-ben volt a tavasz esősebb a nyárnál.

Sokszor törtem azon a fejemet, miért oly ritka Gyulafehérvárt a tél, a melyben szánut volna. Lám e könyvben ennek is megtaláljuk az okát: „Gyulafehérvárt a hó fekvésének tartama többszöri elolvadás által szakították meg.“

Dér Gyulafehérvárt a 11 év alatt április, május és szeptember hónapokban összesen 6—6 szor mutatkozott jégeső 16-szor fordult elő a 11 év alatt. Az égháboru leggyakoribb június és júliusban. Az észlelesi állomás földrajzi hosszúsága Ferrótól keletre 41° 15'; földrajzi szélessége északi 46° 4' 2"; delejes elhajlása 9° 54' 5"; delejes lehajlás 60° 46'. Gyulafehérvárnak uralkodó széliránya őszi és télen az északkeleti, tavasszal és nyáron a délnyugati. Vihar az összes 11 év alatt 24-szer volt, melyek közül 16 délnyugatról jött. Befejezésül álljon itt egy kisl reminiscencia. Midőn a figyelések második sorának

(1860—1862) beállításakor egy brassói gymnasiának, kit arra, hogy a csillagda épületben a szélirányokat reggel délben és este feljegyezze, megnyerni sikerült, megmagyarázták hogy a szél erőségét illetőleg figyeljen a fákra és ha csak a leveleket látja mozogni, írjon egyet a listába, ha a legkisebb ágak mozognak, írjon kettőt s így tovább, a magyarázat azon szavaira: „A mikor a kémények kezdenek hullani“, nem várván be a magyarázat végét, így kiáltott fel: „Da gehe ich nicht hinauf, akkor nem megyek föl.“

Szegény fiu. nem is sejtette, mily találós szavakkal fejezte ki naivságában az emberi természet azon tulajdonságát, melynél fogva, midőn a fölfelé vezető ut nagyon rögzössé kezd válni, maga is gyakran így kiáltja el magát: „Tovább nem megyek!“ Tenge.

— Megjelent: „**A kath. hitterjesztés lapjai.**“ Képes haviközlöny V. évf. 8-ik füzet. Szerkeszti és kiadja: Nogely István Nagyváradon. — Tartalma: A gyöngy és fahéj hazája. — Kelet-Afrikai élet. — Missiói tudósítások. — Ara egész évre 3 forint.

— „**Tájékoztó.**“ Egyházirodalmi folyóirat. 1886. évf. 10. szám. Tartalma: Sanctissimi domini nostri Leonis divina providentia papae XIII. epistola encyclica ad episcopos Hungariae. — Nevezetes házasság ügyi decretum. — Kísérlet a szentirási és profán időszámítás rekonstrukciójára nézve. — Irodalmi szemle. — Egyházpolitikai áttekintés — Könyvészet.

A NAPI ESEMÉNYEK KÖRÉBŐL.

Meghívó. Az erd. r. k. irod. társulat választmánya folyó hó 13-án d. u. 4 és fél órakor alelnök lakásán ülést tart, melyre a tagok tisztelettel meghívotnak; tárgy: folyó-ügyek. Az elnökség.

Fiui hódolattal vettük püspök urunk ő nagy méltóságának ez idei V. számú körlevelét, melynek első czikkében emelkedett szavakban emlékeztén meg Budavár visszavételének horderejéről, elrendeli, hogy annak kétszázados emlékére a vidéki falusi egyházközségekben is a körlevél vételét követő vasárnap hálaadó istentisztelet tartassék; továbbá közli az október havában tartandó olvasó ájtatosságra vonatkozó pápai decretumot és a mise végén mondandó új imák szövegét; tudomására hozza a megyei papságnak Egyed Pál és Sebők Imre paptársak elhunytát; végül ajálja Arvisenet „Memoriale vitae sacerdotalis“ című jeles művének Kalocsán rendezett újabb kiadását.

Gyászhir. Részvéttel hozzuk t. olvasóink tudomására kedves, fiatal paptársunk, Sebők Imre oláhopiczai lelkésznek f. év szept. 27-én, élete 38-ik és papságának 11-ik évében történt tudóvész okozta gyászos kimúltát. Az erd. egyházmegye egy Isten szíve szerinti jámbor papot, a társadalom egy lelkiismeretes munkás tagot vesztett benne. R. i. p. l.

— **Nyilvános köszönet.** Püspök urunk ő nagy méltósága igénytelen kérelmemre kegyeskedett részemre a „Közművelődés“ című lapot díjtanul megküldetni. A miért fogadja ő nagyméltóság a nyilvánosság terén

is fiui mély hálámata azon hő ohajommal együtt, hogy az isteni gondviselés tartsa meg áldásdus életét egyház megénk, hazánk és hű fiainak boldogságára még sokáig Szth. Oláhfaluban, 1886. szept. 30-án Csutak Bálint, tanító.

— **Nyilvános köszönet.** Kezezelmes püspökünk, Lönháti Ferencz ő nagyméltósága tekintet el állomásom kicsiny fizetésére és az ebből eredő korlátozott anyagi viszonyaimra a napokban számomra 35 o. é. forintot kegyeskedett magán pénztárából küldeni. Legelső kötelességemnek tartom, e helyen is hálás köszönetet mondani ő nagyméltóságának, ki mint az egyház és nevelésügy lelkes pártolója és gondos atyja, nem szűnik meg hivatallal n jóindulatának számtalan jeleit nyilvánítani! Kolozs 1886. szept. 30-án. Pittner Mátild, elemi rom. kath. iskolai tanító.

— **Pályázat.** A görgényszentimrei rom. kath. hitközségben a kantortanítói állomás üresedésbe jöven, arra ezennel pályázatot nyitnak. Javadalma a következő: 1. Természetbeni esinos lakás, 2 szoba, konyha és kamara, melléképületek: csűr, istálló és faszín. Melyek mind jókarban vannak, tégis udvar és kútal. 2. Keze; egészségberestől 1 frt 40 kr. felberestől 70 kr. évenként: 134 frt. 3. Tandíj: 50 - 60 frt. 4. Iskolamagtárból a jövő évre 40 frt, azután évenként 50 frt. 5. stola 45 frt. 6. Fekvő-égek: a) 7 hold 510 négyszög öl szántó b) 3 hold 1100 négyszög öl kiszáló. c) 5 hold legelő, melyek minden évben műve és alá jönnek. 7. 4 hold 1519 négyszög öl erdőillemény. Az erdőt az törvényes üzemterv szerint — beleértve a tűzifa levágatását és behordását — a tanító saját költségén köteles eszközölni. A véglegesítés egy sikeresen kiállott tanév bevégeése után történik. A próbára való személyes megjelenés előnyvel bír. Pályázók felhivatnak, hogy szabályszerű okmányokkal felszerelt folyamodvényaikat folyó évi október 24-ig bezárólag a fentit iskolaszéki elnökséghez küldjék be. Görgényszentimrén, 1886. szeptember 30-án. Bálint Gergely, iskolaszéki elnök.

**Cristof Ferencz-
féle**

Szobapadozat- fénymaz lak

szagatlan és gyorsan szárad.

Praktikus sajátosságánál fogva és egyszerű kezelésmódja miatt igen alkalmas a szobapadozatok befestésére és lakirozására. — Mindenki maga kezelheti. —

A lakirozott szoba **ké 6-ra mulva** már használható. Különte színekben (fedő-festék) és szintelen is kapható (csak fényességet adva).

Próbák- és használati-utóirat kaphatni a raktárakban.

Videki rakára: Gyulafehérvárt. Idősb Misselbacher J. B.-nél.

!! Előnyös Perccet!!

Minden rangú és állású személyek, kik a törvény által engedélyezett állam és magán-sorsjegyek részletei-fizetés mellett eladástval (az 1863. év XXXI. törv. ozikk szerinti) foglalkozni óhajtanak, igen előnyös feltételek mellett mindennel felvételnek. Némi izogalom esetében **tőke és kockázattalás (RISIKO)** nélkül havonta 100 egész 300 forint könnyen kérésre lehet.

Ajánlatok a jelen foglalkozás megnevezésével intézendők: az fővárosi váltó-üzlet-társaság ADLER és TÁRSÁ-hoz Budapest. (3--6)

KINCSEM á **1** frt **11** sorsjegy **10** frt csak

50.000 frt

Főnyeremény készpénzben

10.000ft, 5000ft, 2000ft, 1000ft, 500ft, 200ft, 100ft, 50ft, 20ft, 10ft, 5ft, 2ft, 1ft

A m. lovar-egylet sorsjegy-iroda: Bpest váci-utca 6.

Kincsem-sorsjegyek kaph. e lapkiadóhivatalában.

Kiadja: Az erdélyi rom. kath. irodalmi társulat. Felelős szerkesztő: Dr. TÓDOR JÓZSEF.
Szerkesztőtársak: Dr. CSERNI BÉLA, Dr. SZUCHY BÉLA, STRAUBERT ÖDÖN, Dr. VERESS FERENCZ.

Nyomatott a piisp. lyc. nyomda gyorsajtóján Gyulafehérvárt.